

Verslag regiobijeenkomst en veldexcursie Praktijknetwerk Kruidenrijk Kuikengras 11 juni 2013 bij familie De Haan in Niekerk

Aanwezig: 11 deelnemers, Nick van Eekeren, Jos Hooijmeijer, Sybe van der Schaar, Bianca Domhof
Helaas is een aantal deelnemers zonder zich te hebben afgemeld afwezig.

Bianca Domhof heet iedereen van harte welkom, in het bijzonder Nick van Eekeren van het Louis Bolk Instituut en Jos Hooijmeijer van de RijksUniversiteit Groningen. Bianca roept de deelnemers op om foto's te maken van hun kruidenrijke percelen en deze op te sturen. Zelf heeft Bianca de afgelopen 8 weken elke zaterdagochtend vanuit hetzelfde standpunt een foto gemaakt van het kruidenrijk perceel van Anton Stokman in de Haenmar in Koudum. (hier waren we vorig jaar voor de excursie met het ons praktijknetwerk). De fotoreportage die daaruit voortkomt, laat de ontwikkeling van het grasland goed zien. Bianca vraagt deelnemers onderwerpen door te geven die nog aan de orde zouden moeten komen.

Parallel aan dit praktijknetwerk loopt Bijenkennisnet (waarbij boeren en imkers samen werken om de populatie bijen te verbeteren). Boeren die mee willen denken en mee willen werken aan de bescherming van bijen, kunnen zich voor meer informatie melden bij Bianca (bdomhof@projectenltonoord.nl) Enkele deelnemers aan PNW KKG doen al mee (G.Vries en Jan van Miltenburg).

Gastheer Jolle de Haan geeft een korte beschrijving van zijn bedrijf en de nieuwe vrijloopstal. De bodem in de stal bestaat uit houtsnippers waarop de koeien lopen en liggen. Het beheersen van het compostingsproces in de houtsnippers steekt nauw omdat het vochtgehalte niet te hoog of te laag mag zijn. Enkele keren per jaar word de stalbodem gezeefd en over het land uitgereden. Voorlopig lijkt het erop dat de combinatie van houtsnippers en mest goed is voor het bodemleven.

Toelichting Sybe van der Schaar op de ingediende kuikengrasplannen

Met het maken van de plannen werd beoogd dat boeren kritisch zouden nadenken over het kruidenrijke kuikengras op hun bedrijf. Uit de beantwoording van de diverse vragen blijkt dat de productie, opslag of voeding door een aantal boeren iets wordt aangepast.

Presentatie Jos Hooijmeijer over belang van kruidenrijk gras voor gruttokuikens

Jos Hooijmeijer voert in opdracht van de RijksUniversiteit Groningen een langjarig demografisch onderzoek uit naar grutto's. Het onderzoek, dat loopt vanaf 2004, moet informatie opleveren over de oorzaak van de achteruitgang van de gruttopopulatie. Vast staat al wel dat met name het broedsucces de laatste decennia aanzienlijk is verslechterd. Het blijkt dat de maaidatum een grote invloed heeft op de kuikenoverleving welke zelfs groter is dan slechte weersomstandigheden. Kruidenrijke extensief beheerde graslanden herbergen beduidend grotere insecten welke niet voorkomen in lang 'begroeid' gras.

Presentatie Nick van Eekeren over het belang van kruidenrijk gras voor de melkveehouderij

Nick heeft vanuit het Louis Bolk Instituut in de afgelopen jaren meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de invloed van kruidensoorten in de mineralenvoorziening van melkvee. Hieruit blijkt dat kruiden een positieve invloed hebben op de volgende aspecten:

- Biodiversiteit in de wei en het bodemleven
- Imago van de landbouw
- Mineralen cyclus
- Gewasproductie
- Smaak en opname
- Dierproductie
- Productkwaliteit
- Vitaminegehalte
- Mineralengehalte

- Voederwaarde
- Diergezondheid

Op de vraag uit welke kruiden een zaaizaadmengsel zou moeten bestaan voor boeren die grasland kruidenrijk willen in/doorzaaien, kan Nick geen eenduidig antwoord geven. Of de kruiden ter plaatse goed gedijen is sterk afhankelijk van de grondsoort. In de veldgids 'Ontwikkelen van bloem en kruidenrijk grasland' van Wim Schippers wordt hierover advies gegeven.

(beide presentaties zijn als bijlage bijgevoegd)

Na de lunch leidt Jolle de Haan ons naar zijn percelen met een rustperiode en de plasdras. Al discussiërend over het weidevogelbeheer en het kruidenrijke gras, wordt de excursie rond 14.00 uur afgesloten.

In het Praktijknetwerk Kruidenrijk Kuikengras werken de volgende partijen samen: Vogelbescherming Nederland, BoerenNatuur, Veelzijdig Boerenland, De Heus voeders, BLGG, Wageningen UR Livestock Research, verschillende ANV's in West, Midden en Noord Nederland, afzonderlijke boerenbedrijven en CLM, Projecten LTO Noord, Water, Land & Dijken